

MYŠLIENKA MESIACA

Vaše možnosti sú otvorené. Vždy môžete rásť a dosiahnuť šťastie.

Ajahn Brahm

ÚVODNÍK

Milí čitatelia,

ani sme sa nenazdali a zrazu je tu jar. Tento rok prišla o čosi skôr, čo asi nemilo zaskočilo milovníkov lyžovania a iných zimných športov, ktorí ešte s nádejou očakávali nádielku snehu. Miesto toho vyskočili zo zeme snežienky, zazelenala sa tráva, pozvoľna začali pučať stromy a začiatkom marca už kvitol nielen zlatý dažď, ale aj množstvo ovocných stromov.

Príroda sa postupne prebúdz a začína nový cyklus života ukazujúc inú, pestrejšiu stranu svojej krásy. Krásnou ju však nerobí len rozmanitosť farieb, ale aj rozmanitosť prejavov života – viditeľných, aj tých menej vnímateľných – ktoré sú jej súčasťou. Všetky žijú v harmonickej symbióze. Aspoň zväčša. Prirodzenosťou prírody je totiž harmónia. A človek nie je výnimkou. Je tiež súčasťou jej sveta, hoci sa niekedy správa akoby žil v nejakom inom. Aj naňho sa vzťahujú rovnaké zákonitosti, aké platia v celej prírode. Aj preňho je prirodzená harmónia, ale ako vedomý tvor si musí tento svoj potenciál uvedomiť a rozvinúť. Príroda mu v tom dokáže významne napomôcť, ak jej to on umožní.

Mnohé filozofické učenia a klasické kultúry vnímali prírodu ako veľkú učiteľku a inšpirátorku. Poukazovali na to, že pozorovaním prírody, pochopením jej zákonitostí sa môžeme priblížiť k lepšiemu pochopeniu seba samých aj ľudí, ktorí nás obklopujú, a napomôcť tak harmonizácii seba aj našich medziludských vzťahov.

Jednou zo zákonitostí prírody je, že v nej nič nie je nezmyselné. Všetko, čo prirodzene stvorila, v nej má svoje miesto, význam, cieľ, ku ktorému v rámci svojho vývoja smeruje. Preto by sme sa aj my ľudia mali snažiť nájsť to svoje miesto, na ktorom sa budeme usilovať o dosiahnutie nášho cieľa – byť tým, kým máme byť; byť tým najlepším akým môžeme byť. Čo znamená postupne a vytrvalo odhaľovať a rozvíjať skryté potenciály toho dobrého v nás. Zároveň pretvárať svoje slabosti na niečo užitočné a takýmto úsilím vedome, ako v ravel psychológ V. E. Frankl, „naplniť život zmyslom“.

Inou, nemenej inšpirujúcou zákonitosťou súžitia a spolupráce, veľmi pekne vidieť na živote stromov, ktoré zďaleka nie sú jediným jej reprezentantom. V lese či v háji dokáže rásť bok po boku mnoho stromov, ponúkajúc si navzájom priestor pre svoje koruny tým, že niektoré vyrastú vyššie k oblohe, iné zostanú bližšie k zemi. Ak si to vyžadujú okolnosti, trochu viac sa k sebe pritisnú, aby sa pomestili alebo poskytlí tie väčšie a silnejšie ochranu slabším a menším. Dokonca je už vedecky dokázané, že prostredníctvom koreňových sústav stromy nielen navzájom komunikujú, ale aj poskytujú výživu slabším jedincom. Ak takéto niečo dokážu stromy, aj našou prirodzenosťou by mala byť schopnosť prenechať potrebný životný priestor druhým ľuďom, ako aj dobrá vôľa byť si vzájomne oporou, vedieť si poskytnúť pomoc.

Ďalšou múdrosťou, ktorú nám príroda ponúka je rešpektovanie rozmanitosti. Je to hodnota veľmi dôležitá pre dobré spolunažívanie. Príroda nemá preferencie, umožňuje všetkým formám rásť do krásy a rozvíjať sa v súlade s vlastnými špecifikami. Prečo by sme mali my konať inak? Nie náhodou nie sme všetci rovnakí. Nakoniec, aké by to bolo nudné, ak by sme aj boli. Rozdielnosť a rozmanitosť by nemala byť prekážkou pre spolužitie, ale prínosom. Dáva nám to príležitosť učiť sa od seba, dopĺňať a inšpirovať sa navzájom.

To sú len niektoré z mnohých učebných lekcií, ktoré nám príroda ponúka. Je ich omnoho viac. Skúsme byť ich pozornými pozorovateľmi, snažme sa im porozumieť a zosúladiť sa s nimi. Bude nám to ku prospechu. Generácie predkov sú toho dôkazom. A každoročne 22. apríla nás na to nabáda aj medzinárodný *Deň zeme*.

Krásnu a inšpirujúcu jar, nech sa zrodí a rastie to krásne nielen v prírode, ale aj v nás.

Viktória Búďová
vedúca filiálky Banská Bystrica

KRÁTKY PRÍBEH

O tom ako Juraj premohol draka a zachránil Dušu

Kedysi dávno stálo jedno mesto, ktoré sa volalo JA. Bolo to bezpečné miesto, obklopené hradbami a ľudia v ňom sa nemuseli ničoho báť. No jedného dňa sa z neďalekého jazera, zvaného PODVEDOMIE vynoril hrôzostrašný drak. Dennodenne požadoval potravu a jeho nenásytnosť neustále rástla. A tak sa nešťastní ľudia vybrali po radu za svojim kráľom SVEDOMIE.

„Kráľ náš, porad! Čo máme robiť? Čomu máme dať, aby sme utíšili jeho hlad?“ „Dajte mu všetko, čo len chce, len nech je spokojný. Určite nám potom dá pokoj,“ odpovedal kráľ. Ľudia boli ale veľmi zúfalí, lebo to všetko už skúsili: „Doniesli sme mu všetko, čo sme mali. Dokonca sme siahli aj na naše bezbranné ovce, ale aj tie sa nám už minuli. Drak je čoraz nenásytnejší a chce každý deň čerstvé mäso.“ Kráľ sa zamyslel a povedal: „Tak to nám potom nezostáva nič iné, iba mu ponúknuť seba. Budeme teda každý deň hlasovať, kto z nás bude obetovaný.“

A tak sa aj stalo. Každý deň sa hlasovalo, kto z ľudí bude musieť zomrieť, aby sa utíšil hlad obludy. No jedného dňa padol los na DUŠU, kráľovu dcéru. Teraz už bedákal aj samotný kráľ. Tak rád by odvolal svoje rozhodnutie, no cesty späť nebolo. DUŠA opustila mesto. Nikto ju nesprevádzal, kráčala úplne sama k temnote, tam kde sídlil drak.

V tom sa objavil rytier Juraj: „DUŠA, počkaj! Prečo tak nariekaš?“ „Ach Juraj, nepýtaj sa a uteč! Zachráň sa

kým môžeš, lebo zomrieš.“ Ale Juraj sa nedal odbiť: „Nie princezná DUŠA, nenechám Ťa takú nechránenu, pomôžem Ti. Len mi povedz čoho sa bojíš. Daj meno svojmu strachu a ja budem za teba bojovať.“ DUŠA váhala, no napokon nabrala odvalu a ukázala smerom k drakovi a pomenovala svoj strach.

Juraj sa pustil do boja a temného DRAKA premohol, zachránil princeznú DUŠU a oslobodil mesto JA. Rovnováha bola vrátená. A aké z toho plynie ponaučenie? Ak zmobilizujeme všetky časti nás samých, môžeme sa postaviť aj tej najtemnejšej strane v nás, nášmu drakovi. A dokonca aj zvíťaziť a nastoliť rovnováhu, aj keď ide zdanlivo o nerovný boj.

kolektív autorov Novej Akropolis

INŠPIRATÍVNE OSOBNOSTI

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI V NAŠICH MESTÁCH 2. časť Osobnosti v názvoch našich verejných knižníc

Hoci žijeme v uponáhľanej a výrazne digitalizovanej dobe, vďaka čomu nemálo ľudí číta akurát tak krátke zaujímavosti v počítači či v mobile, v lepšom prípade počúvajú audio nahrávky, je medzi nami dostatok nadšencov, ktorí sa ešte nevzdali čítania „ozajstných“ kníh v ich fyzickej podobe. A práve títo ľudia využívajú ponuky verejných knižníc, kde na nich čakajú skvosty viac či menej známych titulov, niektoré majúce za sebou už mnohoročnú históriu života. Knižnice nezriedka nesú meno nejakej zaujímavej osobnosti a my si na ich životy trošku posvietime, aby sme zistili, čím si zaslúžili túto česť.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici

Mikuláš Kováč síce nebol banskobystričským rodákom, ale v tomto meste prežil väčšinu svojho života. Narodil sa 18. mája 1934 v Hronovciach. Ešte keď bol dieťa, jeho rodina sa presťahovala do Banskej Belej a následne do Banskej Bystrice. Tu chodil do školy, tu prežil roky II. svetovej vojny, aj roky naplnené chorobou i láskou – našiel si tu manželku, stal sa otcom jej detí. V tomto meste na Hrone sa tiež zoznámil s i teratúrou, tvorbe

ktorej sa aktívne venoval po celý svoj život. S umením prichádzal do kontaktu aj v zamestnaní – v Dome osvetly, kde pôsobil ako metodik, v banskobystričskom bábkovom divadle, kde pracoval ako dramaturg, v čes-oslovenskom rozhlase, kde bol režisérom, neskôr redaktorom. Počas svojho života napísal niekoľko básnických zbierok, rozhlasových hier a súčasťou jeho diela bola aj tvorba pre deti a mládež. Námetom boli spomienky na minulosť, ale aj podnety z prítomných okamihov. V dielach sa zaoberal utrpením i radosťou, tiež morálnymi hodnotami, skrátka všetkým, s čím sa stretá človek počas svojho života. V meste pod Urpínom sa nakoniec, 26. mája 1992, stretol aj so smrťou. Verejná knižnica v Banskej Bystrici je po ňom pomenovaná od roku 1999. „Pre mňa je poézia akýmsi bližšie nedefinovateľným postupom proti chaosu a neporiadku v sebe i vo svete okolo mňa. Je pre mňa akýsi doplňujúci princíp – čosi, čo síce neviem presne pomenovať, ale čo dostatočne cítim ako element chýbajúci k mojej úplnosti alebo k mojej snahe byť celistvý.“

Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach

Košická knižnica nesie od roku 1991 meno po literátovi, pedagógovi, historikovi a diplomatovi Jánovi Bocatiovovi, ktorý žil v tomto meste na prelome 16. a 17. storočia. Pochádzal z Lužického Srbska, kde sa narodil v decembri v roku 1569. Mladé roky strávil v Sasku, kde študoval.

Pôsobil ako pedagóg v niekoľkých mestách na Slovensku, bol magistrom na univerzite vo Wittenbergu a od roku 1599 viedol mestskú školu v Košiciach. Tu býval aj s manželkou na Mäsiarskej ulici. Popri pedagogickej činnosti sa venoval písaniu poézie. Obyvatelia mesta si ho obľúbili a vážili a tak si ho zvolili najprv za radcu a v rokoch 1603 – 1604 aj za richtára. Bolo to neľahké obdobie späté s prvým protihabsburgským povstaním, koncom roku 1604 sa postavil na stranu vzbúrenca Štefana Bocskaya. V dôsledku toho bol Ján Bocatius odsúdený na doživotné väzenie a päť rokov bol väznený na Hradčanoch. Po prepustení sa vrátil späť do Košíc, avšak ponuku byť zasa richtárom už neprijal, radšej sa venoval pedagogike. Od roku 1618 bol tajným radcom, historikom a knihovníkom Gabriela Bethlena. Žil v sedmohradskom Gyulafehérváre, neskôr pôsobil aj ako diplomat, vďaka čomu sa dostal na mnoho panovníckych dvorov. Na jednej zo svojich ciest v posledný októbrový deň v roku 1621 zomrel. Svojim pôsobením v Košiciach nielen pozdvihol kultúrny život, ale priniesol aj humanistickú výchovu do vzdelávania.

Liptovská knižnica Gašpara Fejérpataky–Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Prvou verejnou knižnicou na území Slovenska je knižnica v Liptovskom Mikuláši. S úmyslom podporiť šírenie osvetly ju pod názvom *Slovenská požičiavacia bibliotéka* zriadil a 1. novembra 1829 otvoril Gašpar Fejérpataky-Belopotocký. Narodil sa v Paludzi 1. januára 1794. Bol zemanom, knihárom, kníhkupcom, vydavateľom, podporoval Štúrovcov. Pôsobil vo viacerých slovenských mestách, posledné roky strávil v Liptovskom Mikuláši, kde aj 18. mája 1874 zomrel. Podporoval vzdelávanie a osvetu – predával knihy a časopisy písané v slovenskom a českom jazyku, vďaka svojim kontaktom sprostredkúval vzdelanie nadaným mladým ľuďom, vydával kalendáre, prostredníctvom ktorých prispel k vzdelávaniu aj tých menej majetných ľudí. Okrem prvej verejnej knižnice bol popri Štúrovcoch spoluzakladateľom slovenského spolku Tatrín, ktorého cieľom bolo podporovať vzdelanosť a kultúrny život. Bol tiež signatárom Žiadostí slovenského národa. V roku 1830 založil prvé ochotnícke slovenské divadlo. Od roku 1954 sa na jeho počesť usporadúva Belopotockého Mikuláš – prehliadka ochotníckych divadelných súborov. Do názvu knižnice pribudlo jeho meno v roku 1969.

Viktória Búďová

Použitá literatúra a zdroje:

- 1) <https://www.vkmk.sk/mikulas-kovac.html>
- 2) https://sk.wikipedia.org/wiki/Mikul%C3%A1%C5%A1_Kov%C3%A1%C4%8D
- 3) <https://vkjb.sk/jan-bocatius/>
- 4) https://sk.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1n_Bocatius
- 5) <https://kniznicagfb.sk/historia/>
- 6) https://sk.wikipedia.org/wiki/Ga%C5%A1par_Fej%C3%A9rpataky-Belopotock%C3%BD

NA ZAMYSLENIE

Ukážky z diel: Tajomstvo katedrál od Fulcaneliho

VIII

Rovnako ako má ľudská duša svoje tajné záhyby, tak aj katedrála má svoje skryté chodby. Kľukatia sa pod chrámovou podlahou a tvoria kryptu (z gréckeho Kryptos – ukrytý).

Tam dole, na chladnom a vlhkom mieste, zakúša pozorovateľ podivný pocit vnútený tichom – pocit silnej jednoty temnôt. Tu sme v útočisku mŕtvych, v bazilike Saint-Denis, nekropolis slávnych osobností, rovnako ako v rímskych katakombách, pohrebiskách kresťanov. Kamenné dlaždice, mramorové mauzóleá, hroby, čriepky dejín, fragmenty minulosti. Ťaživé ponuré ticho zaplňa klenuté priestory. Tisíce vonkajších hlukov, márných ozvien sveta k nám nedoliehajú. Vchádzame do jaskyne Kyklopov? Stojíme na prahu dantovského pekla alebo v podzemných galériách, pohostinne prijímajúcich prvých mučeníkov? V tejto temnej jaskyni je všetko mystériom, úzkosťou, obavou...

Na širokých základoch sa týči množstvo obrovských masívnych a často zdvojených pilierov, ktoré nás obkolesujú. Krátke, sporo prečnievajúce hlavice, striedme, zavalité. Surové, vekom zašlé tvary dávajú prednosť dôkladnosti pred eleganciou a bohatstvom. Tlusté svaly stiahnuté námahou, ktoré sa bez ochabnutia delia o obdivuhodnú ťarchu celej stavby. Nočná, nemá, stuhnutá vôľa, zopätá vo večnom odpore, aby nebola rozdrvená. Hmotná sila, ktorú staviteľ vedel riadiť a rozdeliť, dávajúc všetkým svojim archaickým údom vzhľad stáda fosílnych „tučnokožcov“ navzájom zjednotených, zaguľacujúc ich chrby a zastrkujúc ohromné bruchá, povoľujúce pod tlakom nadmerného bremena. Sila, skutočná no skrytá, trvajúca v tajomstve, sa rozvíja v tieni, bez oddychu pôsobí v hlbine základov diela. Takýto dojem ovládne návštevníka, ktorý sa prechádza galériami gotických krýpt.

Podzemné komnaty chrámov boli kedysi príbytkami sôch Isis, z ktorých sa v kresťanstve, šíriacom sa do Galie, stali ony čierne Panny, ktoré ľud našej doby tak zvláštnym spôsobom uctieva. A aj ich symbolika je totožná; na podstavcoch jedných aj druhých možno prečítať slávny nápis: *Virgini pariturae* – Panna, ktorá má porodiť. Ch. Bigarne sa zmieňuje o niekoľkých sochách Isis, ovenčených týmto nápisom. Učený Pierre Dujols vo svojom diele *Bibliographie generale de l'Occulte* hovorí, že už vedec Elias Schadius upozornil vo svojej knihe *De dictis Germanicis* na obdobný nápis: *Isidi, seu Virgini eagua filius proditurus est*. Týmto ikonám by sa teda vôbec nemal pripisovať kresťanský význam, alebo aspoň nie v ezoterickom zmysle. Isis pred počatím, hovorí Bigarne, je v astronomickej teogónii prívlastkom Panny, ktorú niektoré pamiatky, omnoho staršie než kresťanstvo, označujú menom *Virgo paritura*, teda *zem pred oplodnením*, ktorá bude čoskoro oživená lúčmi slnka. Ona je tiež matkou bohov, o čom svedčí Boží kameň: *Matri Deum Magnae ideae*. Ezoterický zmysel našich čiernych Paniien sa nedá lepšie definovať. V hermetickej symbolike predstavujú *prvotnú zem*, tú, ktorú musí umelec zvoliť za predmet svojho Veľkého Diela. Je to *prima materia* v stave rudy, taká, aká sa nachádza v ložiskách, kde je uložená hlboko pod slanou masou.

Fulcanelli

Použitá literatúra a zdroje:

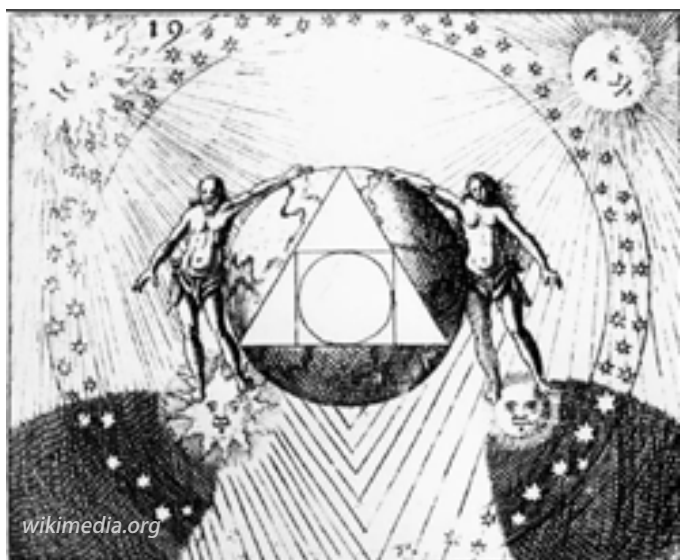
FULCANELLI. 2013. *Tajemství katedrál*. Praha : Trigon. 218 s. ISBN 978-80-86159-90-4.

SVET SYMBOLOV

Divy sveta minerálov

Svet minerálov, presnejšie svet drahých kameňov a kovov, bol vždy obklopený aurou úžasu a tajomna. V priebehu vekov sa králi, kúzelníci, kňazi a alchymisti často obklopovali špeciálnymi predmetmi, ktoré sa zrodili z minerálneho sveta. Predmety ako magické prstene a meče, posvätné sochy a amulety vždy sprevádzali postavy legiend a mýtov a dodávali im nezvyčajné schopnosti a cnosti. Všetky tieto predmety pochádzajú zo skrytého sveta minerálov, sveta, v ktorom život nadobúda svoju zvláštnu podobu. Svet „pevnej hmoty“. Svet, v ktorom univerzálna substancia alchymistov, *Prima Materia*, dosiahla svoj najvyšší stav kondenzácie.

Mnohí mudrci a filozofi poukázali na to, že aj ten najhustejší stav hmoty vykazuje známky života a aktivity, a všade tam, kde je aktivita, pohyb a vibrácie, je aj vedomie. Stručne povedané, hovoria nám, že existuje len „jeden život“, ktorý sa prejavuje prostredníctvom rôznych foriem (alebo stupňov látky). V tomto zmysle sú aj minerály oživenými „bytosťami“. Život sa u nich prejavuje pasivitou a odporom, čo je ich hlavnou charakteristikou. S minerálnou ríšou súvisí aj fenomén „rádioaktivity“. Aká je napríklad vnútorná hodnota drahokamu? Je to sila jeho vyžarovania. Zdá sa, že stupeň a kvalita jeho žiarenia súvisia s jeho evolučným stavom. Niečo, čo možno odvodiť pohľadom na ich atómovú štruktúru. Úžasná schopnosť diamantu odrážať svetlo je dôkazom tohto evolučného procesu, v ktorom jeho vnútorná štruktúra dosiahla akúsi geometrickú dokonalosť.

Rovnaký typ symboliky nachádzame aj v zlate, v ktorom pozorujeme jeho veľkú silu vyžarovať svetlo.

Zlato predstavuje dokonalý stav kovovej podstaty. Mohli by sme to nazvať transcendentným stavom, pretože ak zastávame názor, že slnečné svetlo je len viditeľným odrazom zodpovedajúceho neviditeľného „duchovného svetla“, môžeme zlato prirovnať ku koagulovanému stavu duchovnej energie. Vďaka tejto myšlienke môžeme lepšie pochopiť, prečo sa vždy horúčkovo hľadalo zlato. A tiež, prečo sa v staroveku zlato vždy používalo na výrobu najposvätnějších artefaktov a nástrojov.

Zlato je dobrým východiskovým bodom na predstavenie ďalšieho dôležitého prvku v živote minerálov: spojenie medzi mikrokozmosom a makrokozmosom. Hovorí sa, že kvality drahých kameňov a kovov vyplývajú z ich spojenia s nebeskými telesami. Od neskorého staroveku až do polovice osemnásteho storočia bol počet známych a uznávaných kovov rovnaký ako počet planét používaných v tradičnej astrológii.

Súvzťažnosti planét a kovov sú nasledovné: Saturn – olovo, Jupiter – cín, Mars – železo, Slnko – zlato, Venuša – meď, Merkúr – ortuť a Mesiac – striebro. Viera v prepojenie týchto siedmich planét so siedmimi kovmi siaha až do praveku. Nebolo veku, kedy by striebro nebolo spojené s mesiacom alebo zlato so slnkom. Tieto prepojenia definovali identitu kovov. Až na začiatku osemnásteho storočia sa charakter kovov prestal vysvetľovať z hľadiska ich kozmického pôvodu a namiesto toho sa začal vysvetľovať z hľadiska ich základnej atómovej štruktúry. Ako je uvedené v knihe Wilhelma Pelikana *Tajomstvo kovov*, tieto zhody nie sú len symbolické, ale majú aj vedecký základ.

Predovšetkým kovy vraj stelesňujú najčistejšie planétarne kvality. To by vysvetľovalo, prečo bola praktická stránka alchymie vždy spojená s metalurgiou. V alchymii nachádzame prastarú myšlienku, že v lone Zeme prebieha neustály proces tehotenstva, pri ktorom sa rodia kovy. „Matka“ Zem uchováva tieto kovy vo svojom lone, aby im umožnila po dlhom čase dozrieť. Ťažba a používanie kovov malo nábožensko-posvätný rozmer. Úlohou metalurga-alchymistu bolo dodávať svetu kovové plody ukryté v bruchu Zeme. Preto extrahovaním, pretváraním, tvarovaním a zušľachtovaním ich vlastností prispieval k urýchleniu a zdokonaľovaniu tohto evolučného procesu, ktorý bol prírode vlastný.

Keď sa dnes zameriame na kamene a drahokamy, zisťujeme, že ich špeciálne charakteristiky a vlast-

nosti sa skúmali už v pradávnych časoch a dokonca sa držali v tajnosti. Nájdem napríklad príbehy ľudí, ktorí vedeli ako vyrobiť kamene tvárne ako hlina, alebo vedeli, kde postaviť megalit, aby bol prirodzene nabitý telurickými a kozmickými prúdmi. Mnohé prírodné kamene boli považované za posvätné a obdarené životom. O niektorých z týchto kameňov, nazývaných *Betylus*, sa hovorilo, že privolávajú zjavenie bohov a zvyšujú plodnosť.

Príbehov, ktoré spájajú posvätné kamene s tajomnými kultmi a mýtmi o stvorení, je tiež veľa. Mohli by sme spomenúť kameň *Benben* z faraónskeho Egypta, *Omfalos* z Delf, *Základný kameň* v Skalnom dome v Jeruzaleme, *Lapis Niger* z archaického Ríma či *Kaabu* v Mekke.

V Indii sa už od predvédskych čias používali drahé

kamene v nebrúsenej forme na liečenie, ako aj na náboženské účely. A aj dnes existujú ajurvédski lekári a astrológovia, ktorí predpisujú drahé kamene, odlievajú na prstene, ako ochranné amulety alebo na vyrovnávanie jemných energií v tele. S týmto typom „magického“ použitia súvisí aj použitie drahých kameňov v náprsníkoch a náhrdelníkoch.

V podivných časoch ovládaných chamtivosťou po prírodných zdrojoch, v ktorých žijeme, sa Zem, zbavená svojich najskrytejších plodov, akoby hrôzou zastavila. Snáď sa jedného dňa vrátia drahokamy, kovy a elementálovia (duchovia prírody, o ktorých sa hovorí, že majú na starosti minerálny svet), aby očarili svet tak ako kedysi, no zatiaľ sa zdá, že sú pripravení zbalit si batožinu a odísť...

Agostino Dominici

Použitá literatúra a zdroje:

DOMINICI, A. 2023. *The Wonders of the Mineral*. Získané: 2024-03-04, Dostupné na: < <https://library.acropolis.org/the-wonders-of-the-mineral-world/>>.

UMENIE A KRÁSA V DIELACH ČLOVEKA

Rodin a umenie starovekého Grécka: transcendentná realita sochárstva

Na jar roku 2018 otvorilo Britské múzeum výstavu pod názvom „*Rodin a umenie starovekého Grécka*“, ktorá vytvorila poetickú tripartitnú poctu umelcovi, jeho láske k starovekému gréckemu sochárstvu a samotnému Britskému múzeu – Rodin bol známy tým, že strávil celé hodiny štúdiom zbierok tohto múzea.

Vedľa seba boli makety, mramory aj slávne Rodinove bronzové bok po boku s ohromujúcimi ukážkami parthenónskych mramorov, všetky vystavené na úrovni očí a umožňujúce tak absolútne intímne skúmanie ich záhybov, jemných gest a postáv. Výstavu otvorila Rodinova socha *Bozk*, zachytená v priestorovom dialógu s dvoma starogréckymi bohyňami, ktoré sú tiež vo vzájomnom pokojnom prepletaní. Schopnosť zachytiť jediným pohľadom tieto dve diela, ktoré sa rozprestierajú naprieč tisícami rokov a sú evidentne spojené, vytvorilo zvlášťne splštenie času.

V spoločnosti Rodinových sôch boli parthenónske kúsky oživené a omladené aj samostatne. Z mysle sa úplne vytratilo akékoľvek kliše, ktoré sa až príliš ľahko spája s klasickými dielami, rovnako ako akákoľvek prílišná familiárnosť, kvôli ktorej je ťažké Rodina oceniť. Namiesto toho sa zdalo, že diela, umiestnené jedno vedľa druhého, sa akoby ozývali

a hovorili: „*Boli sme formovaní spriaznenými myšliami*“. Zdalo sa, že sú schopné rozprávať sa s divákom o transcendentii, o rokoch, ktoré im ubiehali pod nohami, a o najtajomnejšom rozmere času, pohybu a stálosti.

„*Žiadny umelec nikdy neprekoná Feidiasa... najväčšieho zo sochárov, ktorý sa objavil v čase, keď celý ľudský sen mohol byť obsiahnutý v štíte chrámu, nikdy sa mu nevyrovná.*“ – Rodin

Rodin jednoznačne obdivoval umenie starých Grékov, ale bol tiež výrazne ovplyvnený talianskou renesanciou, najmä Michelangelom a Donatellom. Z Talianska začlenil renesančnú myšlienku práce na nahom tele ešte pred pridaním oblečenia k finálnemu sochárskemu kúsku alebo obrazu – techniku, ktorú používal aj Raffael. Umelec najprv kreslí alebo vyrezáva nahé telo, dôverne spozná muskulatúru a osobitosti postáv, ich cestu životom; a v každom svale, v každom väze a v každej žile dodáva telu charakter. Výsledné diela v renesančnom umení, rovnako ako Rodinove, sú potom vyobrazením žijúcich, dýchajúcich, archetypálnych ľudských duší.

„*Telo je odliatok, ktorý nesie odtlačok našich vášní*“ – Rodin

Na výstave sme mali šťastie vidieť nahé odliatky, ktoré sa nakoniec stali súčasťou súsošia *Občania z Calais*, šesťfigurového bronzu v životnej veľkosti, ktorý tvoril vrchol výstavy. *Občania z Calais* sú príbehom o odvahe, obetavosti, ľudskom boji a vykúpení, komplexná úvaha zachovaná v bronz, ktorej archetypálne postavy sú pripravené vypovedať svoje príbehy a rozprávať sa s nami už pri prvom pohľade.

Existuje nadčasová línia majstrovstva zo starovekého gréckeho sochárstva Feidiasa, ktorú v renesancii odrážal Michelangelo a znovu ju vyjadril Ro-

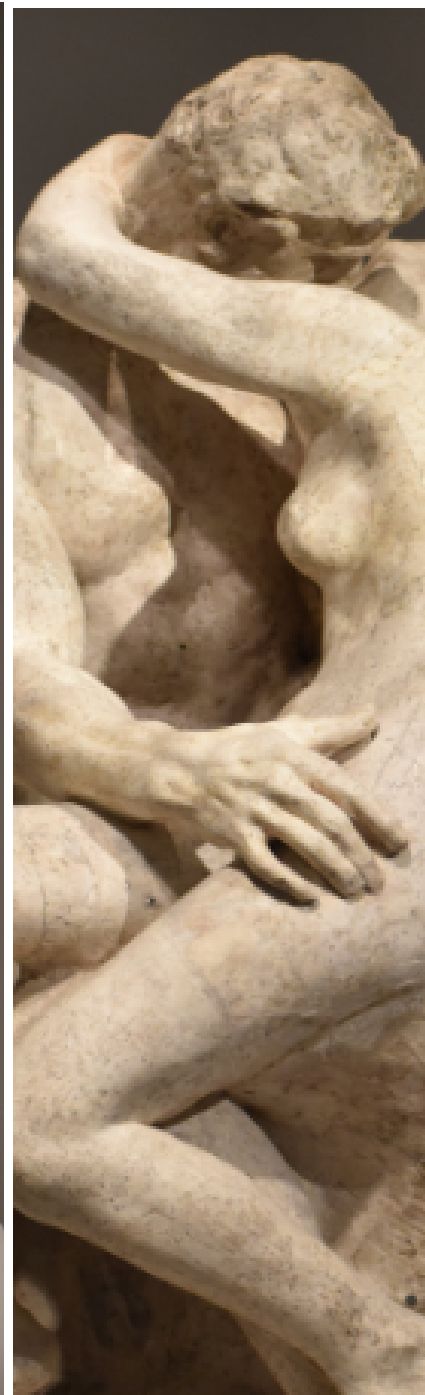
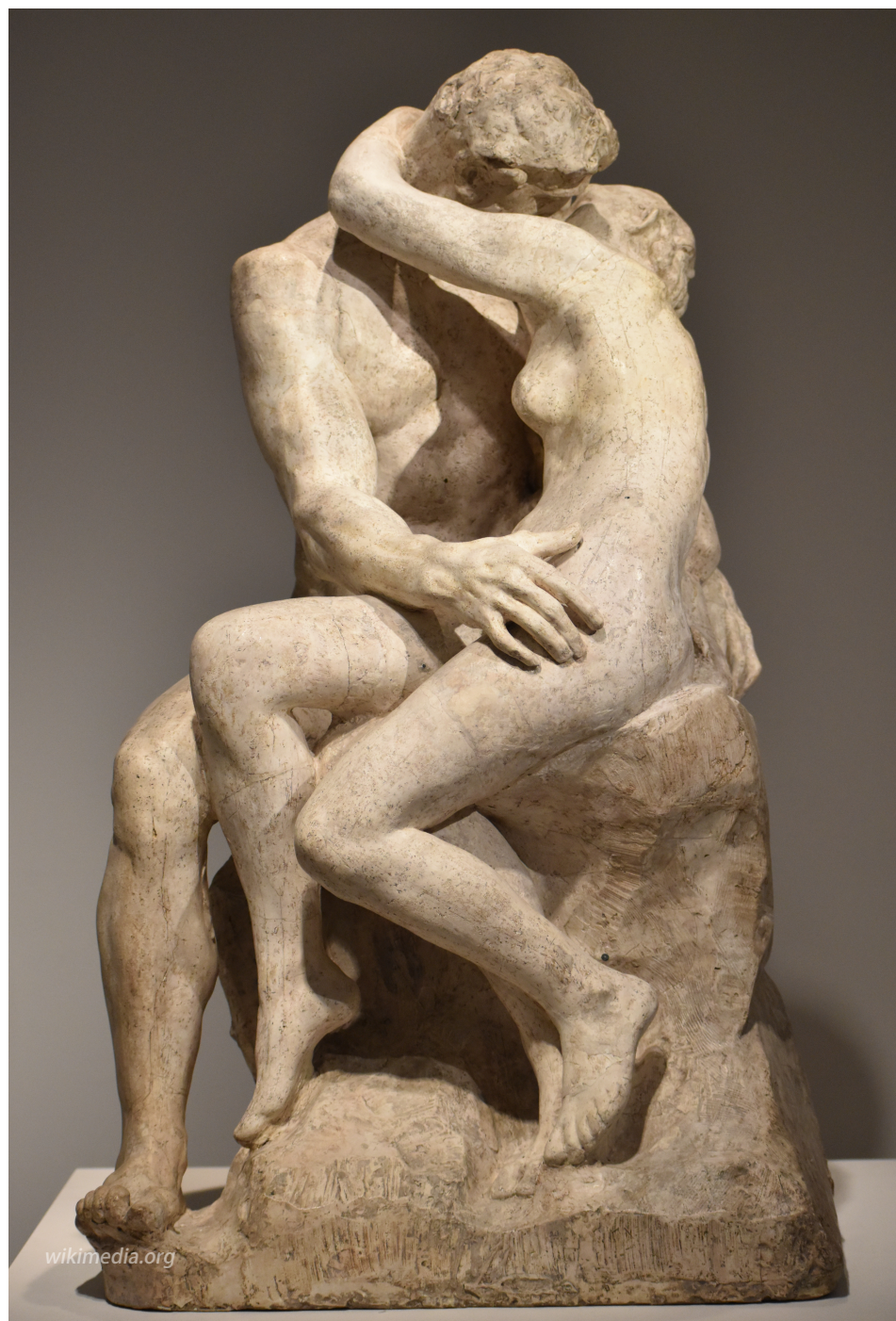
din. Socha pôsobí ako alegória človeka a skutočné zrkadlo našej ľudskej povahy. Rovnako ako my, aj socha musí byť schopná vydržať a hovoriť o tom, čo a kým je v rámci turbulentných pohybov a rozkladných síl času. A rovnako ako my, všade tam, kde je viditeľná iskra jasnosti, dokonca aj v najmenšom fragmente, môžeme rozpoznať povahu celku.

„...nie sú o nič menej majstrovskými dielami, pretože sú neúplné“ – Rodin

Siobhan Cait Farra

Použitá literatúra a zdroje:

FARRAR, S.C. 2018. *Rodin and the Art of Ancient Greece: the transcendent reality of sculpture*. Získané: 2024-03-04. Dostupné na: <<https://library.acropolis.org/rodin-and-the-art-of-ancient-greece-the-transcendent-reality-of-sculpture/>>.

AKTUALITY NOVEJ AKROPOLIS NA SLOVENSKU

STALO SA

C. G. Jung – psychológia s dušou.

V utorkový večer 27. 2. sme sa v Banskej Bystrici zoznámili s veľkou osobnosťou a učením Carla Gustava Junga, ktorý bol nielen veľkým psychológom a psychiatrom, ale tiež filozofom s hlbokým záujmom o staré kultúry, tradície, mýty a symboly. V rámci prednášky boli vysvetlené základné pojmy jungovskej psychológie ako napríklad kolektívne nevedomie, archetypy, proces individuácie, tieň, animus a anima, pričom bola zdôraznená aj dôležitosť rozpoznania týchto princípov v sebe samých a tiež význam každodennej práce s nimi.

POZÝVAME VÁS

- 23. apríl – **Filocafé – večer s filozofickými dialógmi: Zem ako živý učiteľ.** BANSKÁ BYSTRICA
- 24. apríl – **Eko-tvorivé dielne.** BRATISLAVA
- 25. apríl – **Filocafé – večer s filozofickými dialógmi: Zem ako živý učiteľ.** BRATISLAVA a KOŠICE
- 25. apríl – **Eko-tvorivé dielne: Nekupuj, recykluj.** BANSKÁ BYSTRICA
- 18. máj – **Mužský a ženský svet podľa C. G. Junga (seminár).** KOŠICE
- 19. máj – **Človek a jeho tieň (víkendový seminár doplnený divadelnou scénkou).** BRATISLAVA
- 20. máj – **Sila ilúzií (workshop).** BANSKÁ BYSTRICA
- 20. -23. máj – **Zbierka oblečenia pre sociálny šatník.** BRATISLAVA
- 23. máj – **Dobrovoľnícke tvorivé dielne.** BRATISLAVA
- 23. máj. – **Konfucius a umenie žiť (Večer s inšpiratívnou osobnosťou).** KOŠICE

Podrobnosti o podujatiach nájdete na <https://www.akropolis.sk/program-aktivit>

Staršie čísla bulletinu nájdete na <https://www.akropolis.sk/na-citanie/e-Bulletin>